

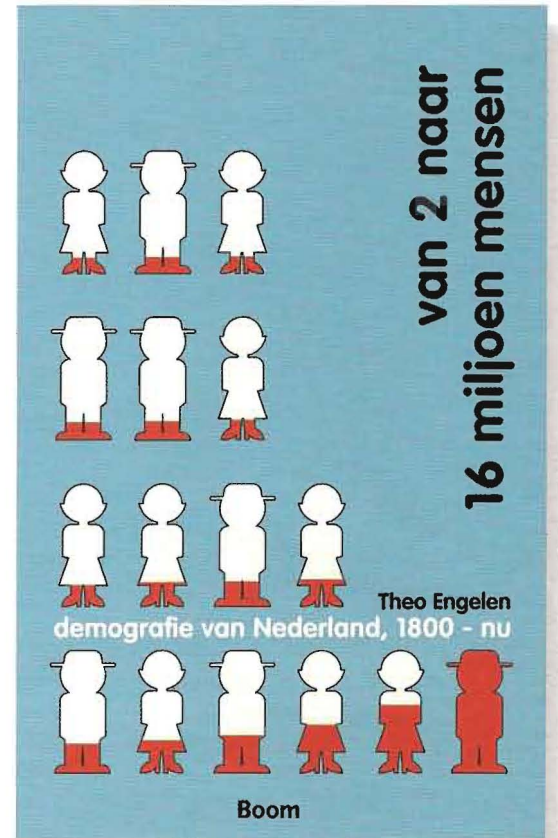
Allemaal mensen

Titel van 2 naar 16 miljoen mensen, demografie van Nederland, 1800 - nu
Auteur Theo Engelen
Uitgever Boom
Prijs € 24,50

door Jan Steyaert, lector Fontys hogescholen

Als je er even bij stilstaat, is het verrassend hoeveel van het werk in de sociale sector wordt beïnvloed door de demografische ontwikkelingen in de samenleving. Vergrijzing zorgt voor een grotere behoefte aan ouderenzorg. Verkleuring zorgt dan weer voor nood aan inburgeringscursussen, volwasseneneducatie en re-integratietrajecten richting arbeidsmarkt. Gezinsverdunding leidt tot sociale interventies gericht op het terugdringen van eenzaamheid, hulp bij echtscheiding en het wegwerken van onderwijsachterstanden bij de betrokken kinderen. De vervlechting tussen demografie en zorg en welzijn was me niet eerder zo opgevallen, tot ik de meest recente publicatie van Theo Engelen kocht.

Van 2 naar 16 miljoen mensen geeft een overzicht van de demografische ontwikkelingen in Nederland sinds 1800. De belangrijkste zit meteen in de titel vevat, namelijk de groei van een behoorlijk leeg gebied twee eeuwen geleden, naar een behoorlijk dichtbevolkt land nu. Nederland toen was leger dan Friesland nu. Dat geeft toch extra context aan de veenkoloniën als vorm van armoedebestrijding (zie *Het Pauperparadijs*). Andere ontwikkelingen zijn vergrijzing, verkleuring, migratie en gezinsverdunding. Er is ook veel aandacht voor regionale verschillen, bijvoorbeeld tussen Groningen en Zeeland. Dat kon me minder boeien, en had ik graag ingeruild voor meer aandacht

voor verschillen tussen sociaaleconomische groepen, tussen rijke en arme burgers.

Het boek brengt demografie helder in beeld, maar vertaalt het niet naar de sociale sector. De auteur blijft als een goede schoenmaker bij zijn leest. Anders zijn de opties wel oneindig, en moeten er hoofdstukken in over bijvoorbeeld demografie en cultuur (kunnen we nu de bevolking daalt in Limburg alvast bibliotheken gaan sluiten?), demografie en duurzaamheid (al die eenpersoonshuishoudens zijn een ware aanslag op het milieu), en zo zijn er nog meer thema's te benoemen. Nee, die vertaling naar zorg en welzijn moeten we dus zelf maken, terecht. En dat kan bijvoorbeeld mooi als een soort beroepsspecifiek addendum op dit boek.

Een kleine rondvraag onder mijn collega's in het hbo leert dat demografie niet op de agenda van onze studenten staat. Een enkele docent wil nog wel eens een bevolkingspiramide laten zien, maar daar blijft het blijkbaar meestal bij. In de handboeken schittert het vak door afwezigheid. Ook in 'vele takken, één stam', het recente kader voor sociaalagogische opleidingen, blijft demografie onvermeld. Geheel ten onrechte. En met dit boek van Theo Engelen hebben we geen excuses meer om demografie in de toekomst de plek te ontzeggen die het toekomst. ■